

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto XI. — St. 260.

Ljubljana, torek, 31. oktobra 1950

Mesečna naročnina din 50.—

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Cena din 2.—

Naloge upravnih odborov in delavskih svetov za pravočasno prevedbo delavcev v nazive

Vsi dosedanja napori za strokovni napredek naših delavcev so že želi ogromne uspehe. Iz industrijskih sol, šol za učence v gospodarstvu, iz tehnikumov, tečajev itd. je naša industrijska proizvodnja pridobila dragocene strokovne delovne moči, ki požitvalno in z uspehom premagujejo vse težave, s svojim delom pa skušajo izpolnjevati velike proizvodne naloge za domače potrebe in izvoz. Razvoj industrije, nenehna rast novih tovarn in drugih objektov pa narekuje, da si delovni ljudje še uspešneje in hitreje pridobivajo in izpopolnjujejo strokovno znanje. Moderni industrijski objekti terjajo, da postavimo vanje ljudi, ki so sposobni delati s stroji. To pomeni: gledati moramo, da bo naš delovni človek delal na takem delovnem mestu, za katerega je sposoben, pri tem pa ga moramo izpodobiti, da nenehno skrbi za svoj strokovni napredek.

Prav ta namen pa ima uredba o strokovnem usposabljanju in o nazivih delavcev, ki jo je zvezna vlada izdala pred tedni. Po tem predpisu morajo posebne komisije od 1. novembra do 31. decembra ugotoviti stopnjo strokovnosti vsakega delavca, na podlagi strokovnega znanja pa tudi podeliti delavcu naziv. Prevedba delavcev v nazive je torej ocenjevanje strokovne sposobnosti delavcev, vrednotenje delavčevega znanja, ki mu bo kot spričevalo za delovno mesto, za odgovornost v podjetju in za njegov družbeni položaj.

Dosedanje priprave na prevedbo delavcev, udeležba na seminarjih v ta namen itd. pa kažejo, da se naši upravni odbori in delavski sveti ne zavzemajo za to akcijo dovolj resno. Tudi upravni odbori in delavski sveti želijo, da njihovi delavci strokovno napredujejo, tako izboljšajo kakovost izdelkov, zmanjšajo režijske stroške, proizvajajo nove izdelke itd. Končno: prav upravni odbori in delavski sveti najbolj občutijo pomanjkanje strokovne delovne sile in vedo, kako malo koristi delavec, ki ni na primeren delovnem mestu. Planirajo delovno silo, ta plan pa jim pove le številke, ne pa delavca s takšno ali drugačno sposobnostjo — nazivom, ki ga morajo imeti, da bo stroj v pogodu itd. Ko vedo, da bodo po prevedbi delavcev v nazive lahko planirali delovne moči po stopnji strokovnosti, sprevidijo tudi pomembnost prevedbe delavcev v nazive za vse naše gospodarstvo. Ocenjevanje delavcev po strokovnosti pa bo nedvomno v prid tudi našim delavcem. Medtem ko doslej prednost strokovno sposobnejšega delavca ni prišla do popolnega izraza, bo v bodoče tudi stopnja strokovnosti merilo za udeležbo pri graditvi socializma.

Takšen značaj novih predpisov o usposabljanju in podeljevanju nazivov delavcem pa nalaga delavskim svetom in upravnim odborom tudi določene dolžnosti. Kakor vsaka akcija, pa najsi bo borba za pridobitev novih proizvodnih delovnih moči, krčenje administrativnega osebja i. p. ne more mimo upravnih odborov in delavskih svetov,

prav tako je tudi prevedba delavcev v nazive naloga upravnih odborov in delavskih svetov. Upravni odbori podjetij, ki jim že uredba sama nalaga, da imenujejo v svojem podjetju komisijo za prevedbo, po potrebi tudi podkomisija, s svojo odločbo pa tudi postavijo predsednika in tajnika komisije oziroma podkomisij, so po teh določilih še posebej odgovorni, da se prevedba delavcev začne ob pravem času, da poteka po zato določenih navodilih in se tudi zaključi 31. decembra.

Prevedba delavcev pa ne bo uspešna brez poprejšnjih političnih priprav. Na svoji seji se morajo z delavskimi sveti pogovoriti kako in kaj bodo pričeli. Treba je poudariti, da naši delovni ljudje z zaupanjem sprejmejo vsak nov ukrep ljudske oblasti, nedvomno pa je za razumevanje vseh predpisov treba temeljito razčleniti določila. Zato je prav, da se upravni odbori in delavski sveti posvetujejo s partijskimi in sindikalnimi organizacijami v podjetjih in pripravijo sestanke, na katerih bo ves delovni kolektiv spoznal bistvo in koristi te uredbe.

Potek in pravilnost prevedbe delavcev pa je odvisna tudi od organizacijskih priprav na prevedbo, sposobnosti komisije in podkomisij in od delavcev samih. Zato morajo upravni odbori in delavski sveti že pred 1. novembrom sami in po svojem predstavniku, ki je član prevedbene komisije, pregledati ali je komisija za prevedbo pravilno sestavljena, kako je s podkomisijami, ali so njihovi člani dovolj poučeni s sistemom in načeli prevedbe. Nedvomno ni v ponos upravnemu odboru, če člani komisije ne morejo izpolnjevati svojih nalog samo zato, ker so preobloženi z drugimi dolžnostmi. Pravilo za vzorno poslovanje komisij za prevedbo je: Člani komisije morajo biti stalni, da dolženi samo s prevajanjem delavcev v nazive, v pomoč pa morajo imeti tudi administrativno osebje!

Upravni odbori morajo še posebej ugotoviti ali imajo komisije dovolj potrebnega materiala, odločb, seznamov in drugih obrazcev, pravilnikov, navodila itd. Nepogrešljiv pripomoček za pravilno prevedbo je tudi revija »Vesnik rada« št. 10, ki bo prav v ta namen izšla v nekaj dneh v slovenskem jeziku, dragocene odgovore na nejasnosti pa nudi tudi »Obzornik socialističnega dela« — priloga »Delavske enotnosti«.

Važna je tudi organizacija evidenčne službe. Upravni odbori so odgovorni, da je poročanje nemoteno in pravočasno.

Ko bodo upravni odbori podjetij in delavski sveti poskrbeli tudi za to, da prevedba delavcev ne bo motila proizvodnje, da bodo pogledali, ali so personalni oddelki pravočasno ugotovili kakšne osebne listine še potrebujejo delavci, pozvali delavce, da si oskrbe dokazila o kvalifikacijah, delovni dobi itd., bomo mogli pričakovati da se bo prevedba začela s 1. novembrom in tudi končala do 31. decembra.

Še en plavž bodo prižgali v Sisku na Dan republike

Na dan republike bodo v železarni v Sisku izročili v obrat še en plavž z zmogljivostjo 140 ton surovega železa na dan. To je tretji plavž bodočega kovinskega kombinata in drugi v obratu po osvoboditvi.

Ta tretji plavž, kakor tudi drugi, izročeni obratu na dan republike lani, bo skupno delo mnogih podjetij. Nekateri dele, med katerimi je ležišče plavža, so vili kovinarji iz Guštanja, obdelali delavci tovarne »Ivo Lola-Ribar«, montirali pa delavci »Djura Djakovič«. Največji del konstrukcije je izdelal »Tretji maj«, električne napeljave pa so izdelala podjetja »Branko Malešević«, »Vlado Cvetković« v Zagrebu. Zidava plavža je v zaključni fazi. Skupina zidarjev tekmuje, da bi čimprej obložila plavž s šamotom in končala dela pri grelcih zraka. V bližini grade novo črpalno postajo, ki bo zagotovila zadostne količine vode za hlajenje plavža. (Tanjug.)

Nove naprave za signalno službo na železnici

Delavci signalne delavnice v Subotici bodo do dneva republike končali prototip nove elektrodinamične naprave, s katero se bo izboljšala signalna služba na železniških postajah.

Ze prihodnje leto bo imelo 5 železniških postaj v državi nove naprave, ki se znatno razlikujejo od elektromehaničnih, ki so sedaj v rabi. Njihove največje prednosti je, da ne zaposlujejo mnogo ljudi, temveč vse delo pri pripravi za vožnjo kompozicije skozi postajo opravlja v piči minuti sam odpravnik vlakov. Na železniški postaji s petimi tiri bo po uvedbi novih naprav potreben samo en kretničar za vzdrževanje kretnic ter bo do odpadli štiri kretničarji. Z uporabo novih naprav bo zmanjšana tudi nevarnost trčenja, ker ima na železniških postajah odpravnik vlakov vselej pred seboj na razvidni deski natančen položaj vseh kretnic in signalov na postaji. (Tanjug.)

PRED VOLITVAMI V OSNOVNE FRONTNE ORGANIZACIJE

V idrijskem okraju so kandidirali najboljše frontovce

V vseh 49 vaških odborih idrijskega okraja se frontovci živahno pripravljajo na volitve v odbore OF. Doslej je bilo vsega 55 predvolivnih sestankov, katerih so se volivci množično udeležili. Na sestankih so obravnavali tudi gospodarske in politične naloge in razkrinkovali špekulante.

Dobro uspešni sestanki so bili v vaseh Ravne, Orehek, Jesenica in Zakriž, kjer so sklepali tudi o tekmovanju za desetletnico OF. V Jesenici so obljubili, da bodo uredili frontni kotiček, zgradili sušilnico za sadje in posadili 10.000 sadik. Frontovci v Zakrižu bodo izboljšali kulturnoprosvetno delo, predvsem pa bodo pomagali KUD »Zarja«, ki bo med tekmovanjem organiziral razne nastope. V Ravnah so se kmetje pritožili, da okrajni živinozdravnik ne opravlja svoje dolžnosti pri pregledu živine, dasi so ga nekateri kmetje k temu zaprosili. Živinozdravniku pa tudi kritika na sestanku ni pomagala. Dejal je, da mu ni mar živina, temveč le to, kako bi se iznebil idrijskega okraja. Frontovci so zahtevali, da se tak postopek kaznuje.

V Ledinah so razpravljali že o odkupu za prihodnje leto in so v zvezi s tem napovedali tekmovanje vsem zadrugam v okraju. Poleg tega so sklenili elektrificirati vas in organizirati izobraževalne tečaje, ki so se že lani dobro obnesli.

V vseh vaških odborih so sestavili kandidatne liste in izvolili 646 najboljših frontovcev. Poleg tega so izvolili volivne komisije, ki bodo skrbela, da bodo volitve kar najbolj pripravljene.

TOLMINSKI OKRAJ PRED VOLITVAMI

Iz Tolmina poročajo, da se po vseh vaseh okraja živahno pripravljajo za volitve v osnovne frontne organizacije. Na množičnih sestankih pregledujejo dosedanje delo Fronte, — in izbirajo nove kandidate. Hkrati razpravljajo o gospodarskih nalogah, predvsem o odkupu, o varčevanju živilskega fonda in kako se morajo boriti proti kolaradskemu hrošču. Pogovarjajo se tudi o delu članov ljudske inšpekcije, ki ponekod niso pokazali zadovoljivih uspehov.

V okraju so začeli tudi s tekmovanjem v počastitev 10 letnice OF. Z vaseh že zbirajo zgodovinske podatke o delu in razvoju OF med narodno osvobodilno borbo in po osvoboditvi. V tekmovanje so vključili tudi ude-

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Naloge upravnih odborov in delavskih svetov za pravočasno prevedbo delavcev v nazive
Nova krivica nad beneškimi Slovenci — Srdit odpor severnokorejskih sil
Tudi usnarji uspešno tekmujejo po turnirskem načinu — »Dom Bernarda Albe« v našem gledališču
Fizkultura — Dopisi — Obvestila

V kratkem se bo začela BORBA ZA NASLOV NAJBOLJŠE RUDARSKÉ BRIGADE

V začetku novembra bodo brigade in delovne skupine v slovenskih rudnikih začele veliko bitko za naslov najboljše brigade in delovne skupine, kar bo pripomoglo k izpolnitvi oz. presegu letnega plana rudnikov.

V rudniku Trbovlje so se že prijavile brigade Franca Erjavca, ki se je zavezala, da bo normo presejala za 20%, Antona Zagoriška, Jožeta Klemena, Franca Magistra, Vilija Okorna, Florijana Razborska ter Ladislava Žužka.

V rudniku Mežica je brigada Erika Kotarja pozvala vse delovne skupine na tekmovanje in se obvezala, da bo norme presejala za 40%.

Tudi v rudniku Zagorje je znanj brigadir Feliks Stancar pozval na tekmovanje vse brigade in rudarske številke. Doslej so se mu že odzvali Jože Čretnik, Vinko Garantini, Jože Jazbinšek, Franc Roglič, Štefan Tašker in mladinska brigada Franca Drnovška. To tekmovanje bo v Zagorju tudi medobratno tekmovanje za prehodno zastavico, ki si je že dalj časa ne da odvzeti obrat Kisovec.

Jazbinšek Jože, brigadir v rudniku Zagorje

Za zmagovalce v tem tekmovanju so vodstva rudnikov v Trbovljah in Zagorju pripravila lepe nagrade; tako bodo v Zagorju podelili zmagovalcem štiri nagrade v skupnem znesku 50.000 din. Glavni pogoji, da brigada doseže nagrado, je izpolnitev plana produkcije, ne oziraje se na število opravljenih delovnih izmen. Posameznik, ki bi med tekmovanjem neupravičeno izostal, ne bo dobil pripadajočega deleža.

To tekmovanje bo v veliki meri pripeljalo k izvršitvi plana, posebno če se bodo vanj vključili poleg tu navedenih brigadirjev, ki so vsi izpolnili petletko, še mnogi večkratni udarniki in zavedni rudarji. Verjetno ne bo hotel noben zaostajati v tem velikem tekmovanju.

V MLADENOVCU JE ZAČELA OBRATOVATI TOVARNA PORCELANA

V Mladencu je te dni začela obratovati tovarna porcelana in keramike »Keramika«. To je naša prva pomembnejša tovarna porcelana, ki izdeluje sanitarno opremo, porcelansko posodo za gospodinjstvo in kameninate kanalizacijske cevi.

Nova tovarna še ni popolnoma opremljena. Zmogljivost tovarne bo zdaj znašala okrog 600 ton porcelanskih izdelkov na leto. Ko bodo v obratu tri peči, se bo povečala na okrog 1000 ton.

Tovarno so začeli graditi leta 1947. Industrijske naprave bi morale po pogodbi poslati madžarska podjetja, ki pa so odpošiljatev zavlačevala, končno pa so pogodbo prelomila. Naši strokovnjaki so morali sami rešiti težavne naloge. Strojne naprave sta izdelovali domači tovarni »Potisje« in »Jastrebac«. V »Potisju« so izdelali zelo dober plinski generator.

Tovarna ima vse pogoje za razvoj. Surovine, izvrsten kaolin, bo prejela iz okolice bližnjega Arandjelovca.

PROIZVODNJA PREMOGA V HRVATSKI V ZADNJIH TEDNIH NARAŠČA

V zadnjih tednih je delovne kolektive hrvatskih premogovnikov zajelo živahnejše tekmovalno gibanje. Dnevna proizvodnja premoega se je povečala za okrog 3 odstotke.

Od dne do dne tekmuje več brigad. V začetku tega meseca so v Raši tekmovale štiri brigade, zdaj pa se jih kosa že 25. Dnevna proizvodnja v raškem premogovniku se je povečala za 20%. Vedno bolj narašča proizvodnja tudi v golubovskih in siveriških premogovnikih.

KDAJ BO ZAČELA OBRATOVATI VINODOLSKA HIDROCENTRALA

Vinodolska hidrocentrala (v Hrvatskem Primorju) je ena največjih elektrarn, ki jih zdaj gradimo. Ko bo zgrajena, bo pomenila zelo velik delež za elektrifikacijo države. Vinodolska hidrocentrala ima velik pomen tudi za Slovenijo. Električno omrežje LR Hrvatske in LR Slovenije bo skupno. Zato bo vinodolska elektrarna pomagala z električno energijo slovenskim elektrarnam, dokler ne bodo obratovale vse naše večje nove elektrarne, ki jih gradimo. Pozneje pa bo proizvodnja električne energije v Sloveniji tako velika, da bomo energijo oddajali sosedni ljudski republiki.

Graditev vinodolske hidrocentralne je zelo obsežno delo. Zajeti je bilo treba hudourniške potoke na velikem področju in ustvariti več umetnih jezer. Jezera je treba med seboj povezati s predori. Samo elektrarno gradijo v veliki podzemski dvorani v Triblju.

Prvotno so računali, da bo elektrarna začela obratovati 1. maja prihodnje leto. Na žalost dosedanja organizacija dela ni bila dovolj zadovoljiva, tako da delo ni

napredovalo dovolj hitro. Zato še ni zanesljivo, ali bo hidrocentrala mogla začeti obratovati prihodnjo pomlad.

Zdaj najpomembnejše gradbeno delo pri hidrocentrali je podzemeljska dvorana v Triblju. Delo bi moralo biti končano do 1. januarja. Doslej pa so že precej zamudili, tako da bo težko popraviti zamudo. Najtežavnejše delo pa je bila graditev strmega dovodnega rova, ki bi ga morali zgraditi do 1. septembra, pa so ga končali komaj do 10. t. m.

Precej dela jih še čaka pri predoru med jezeroma Lokvarka in Bajer. Doslej so opravili okrog 60%. Zvrtni morajo še nad 1000 m rova skozi skalo. Veliko delo je tudi graditev jezu pri Lokvahu. To je zemeljski, 240 m dolg jez. Letos bi morali izkopati 25.800 m³ materiala, doslej pa so opravili komaj polovico dela. V jez bo treba nasuti 35.000 m³ zemlje, doslej pa se še niso resneje lotili dela.

Dosedanje pomanjkljivosti pri organizaciji dela so resen opomin, da jih čimprej odpravijo, saj sicer ne bodo mogli pravočasno izpolniti zelo pomembne planske naloge.

Tretji kongres AFŽ Jugoslavije je končan

Zagreb, 30. okt. Včeraj popoldne je končal z delom tretji kongres AFŽ Jugoslavije. Po razpravi o referatu tajnice Mare Radič so soglasno sprejeli resolucijo o bodočih nalogah in resolucijo o skrbi za mladi naraščaj Jugoslavije.

Nato so izvolili nov Centralni od-

bor AFŽ s 189 ženami. Izvršni odbor, ki se je konstituiral, šteje 28 članic. Za predsednico je bila izvoljena Vida Tomšič, za podpredsednico Bosa Cvetič, Kata Pejnovič in Mara Naceva, za tajnico pa Marija Koš.

Na koncu so poslali pozdravno pismo CK KPJ.

Dvorana zagrebskega velesajma med zasedanjem III. kongresa AFŽ Jugoslavije

Nova nasilja nad beneškimi Slovenci

Tajnik DF Slovencev krivično obsojen na 10 mesecev pogojne zaporne kazni

Zopet je italijansko sodišče sodilo funkcionarja slovenske demokratične organizacije. Tudi to pot sta utemeljitev obtožnice in sodba taki, da očito kazeta pristranost sodišča.

Marij Kont, tajnik DFS za Slovensko Benečijo, se je pred letom in pol razgovarjal z orožniškim deseterjem Ceconom in se pritožil nad šovinizmom in trikoloristi. Po enem letu pa so policijski organi skonstruirali obtožnico, v kateri trdijo, da je žalil ugled orožnikov. Javni ložilec je zahteval leto in pol zaporne kazni za Marija Konta, sodni zbor pa je izrekel končno kazeno: 10 mesecev zapora pogojno in poravnavo sodnih stroškov. Zaradi pomilostitve Marij Kont ne bo zaprt, ampak se mu šteje kazeno pogojno.

Ker se je Kont pritožil, je bila 25. oktobra novič razprava pred prizivnim sodiščem v Benetkah. Prizivno sodišče je potrdilo krivično sodbo videmskega sodišča.

Ze neumeljena in resničnemu dogodku neodgovarjajoča obtožba, še bolj pa izrečena kazna pove, da italijanske sodne oblasti niso imele drugega namena kot udariti po zavednem in vztrajnem borcu za pravice tlačanih beneških Slovencev. 10 mesecev pogojne kazni na pet let zaradi običajnega razgovora z orožnikom, kar nikakor ne predstavlja kazenskega dejanja, je nezaslišana krivica. Kje je bilo italijansko orožništvo, ko

so podivjani šovinisti z bombami napadali slovenske ljudi in vdirali v lokale demokratičnih organizacij ali pa zaigali hišo? Nikoli ni uspelo najti krivcev. Pač zopet zaradi tega, ker pride vsak udarec po Slovenceh prav. Tu pa, kjer ni kazenskega dejanja, si ga izmislijo, samo da lahko uresničijo šovinistično politiko in dajejo potuho tistim, ki že od nekdaj hočejo uničiti slovensko ljudstvo. Tako, celo uradno podpiranje šovinizma pa kaže, kako malo je italijanskim oblastem mar do njihove ustave in do obveznosti, sprejetih z mirovno pogodbo, kadar gre za Slovence.

To dejanje se »časno« postavlja v vrsto dosedanjih napadov na slovenske organizacije in tisk od neosnovanih obtožb proti »Matajurju« in »Soti« ter do zadnjih množičnih zaščitnih goriških Slovencev.

Značilno pa je, da je dva dni po tej najnovejši krivici, ki ne prizadeva le Marija Konta osebno, ampak celotno Demokratično fronto, katere funkcionar je, in vse slovenske ljudi v Italiji, notranji minister ob zaključku parlamentarne debate v Rimu dobesedno dejal, »da je položaj narodnih manjšin v Italiji najhujšimanejši in najsvobodnejši v vsej Evropi.« K tem besedam pa res ni treba komentirati, kvečjemu samo navesti, da bi si odgovorni ljudje pogledali, kake pravice ima italijanska manjšina v Jugoslaviji, in šele potem izrekli primerjave. R.

Konferenca Zveze protifašistične mladine angloameriške cone TO

Trst, 30. okt. (Tanjug). Včeraj je bila v Trstu konferenca Zveze anti-fašistične mladine iz angloameriške cone STO. V imenu centralnega komiteja KP STO je pozdravil konferenco Branko Babič, nato zastopniki LMJ in zastopniki Zveze slovenske mladine v Italiji. Poročilo o delu in nalogah Zveze je podal član vojske Zveze anti-fašistične mladine iz angloameriške cone STO Gorazd Vesel. Rekel je, da so tržaška reakcionarna in šovinistična oblastva po resoluciji Informbiroja zaostri la svojo razbijalno akcijo zoper mladinske demokratične organizacije, ki so se vsestransko borile za izboljšanje življenjskih razmer mladincev, za krepitev njihove politične zavesti in za zvišanje njihove kulturne stopnje. Vidalijski centralni komite je aktivno podpiral akcije za razbijanje demokratičnega mladinskega gibanja. Vidalijski se razpustili mladinske komisije po tovarnah in šolah in si prizadevali razbiti fizikalna in prosvetna društva. Vendar pa se anti-fašistična mladina iz angloameriške cone STO aktivno bori zoper vse nove oblike razdiralne propagande vidalijskih organizacij in je odločno pripravljena neutrudno delati za izvojevanje svojih pravic na

kulturnem, političnem in gospodarskem področju.

Organizacijsko poročilo je opozorilo na številne akcije tržaških oblastev zoper Zvezo protifašistične mladine. Na koncu konferencie je bila sprejeta resolucija, v kateri so določene naloge za organizacijsko in politično utrditev mladinskih organizacij.

Za slovenske šole v Trstu nimajo denarja

Trst, 30. okt. (Tanjug). V slovenskih šolah v Trstu je letos naraslo število dijakov navzlic raznim ukrepom, s katerimi so italijanske oblasti onemogočale slovensko delo v šoli. V industrijsko-obrtni šoli se je povečalo število dijakov za 40% v primeri z lanskim letom, znatno pa je naraslo tudi število učencev v slovenski nižji strokovni šoli.

S povečanjem števila slovenskih dijakov je postalo vprašanje prostorov za slovenske šole v Trstu še težje, ker so 4 slovenske srednje šole nameščene v najhujšem nehygieničnem popopju, vsa ravnateljstva teh šol pa so v eni sobi. Tržaške oblasti niso odobrile niti lire kreditov za adaptacijo in zgraditev slovenskih šol, dočim so v tem času samo za obnovo italijanskega liceja »Dante« izdale 35 milijonov lir. Tudi tržaška občina je prav tako letos zgradila ali popravila 54 novih šolskih prostorov.

VOJNE OPERACIJE NA SEVERNI KOREJI

Srdit odpor severnokorejskih sil

Britanske čete zavzele Čongdžu s podporo ameriškega letalstva, ki močno bombardira severnokorejske koncentracije

Tokio, 30. okt. (Tanjug). V poročilu štaba generala Mac Arthura, ki ga prenaša AFP, je rečeno, da so izvedle severnokorejske sile močan napad na dele 6. in 8. južnokorejske divizije na področju Ondžonga, zapadno od reke Čongčon — zadnje naravne ovire pred obmejno reko Jalu.

Niže na jugu so britanske čete s posredovanjem ameriškega letalstva zavzele Čongdžu in napredovale dalje proti severozapadu, pri čemer so zalede na srdit odpor severnokorejskih sil. Enote ameriške 24. divizije, ki operirajo na področju Tečona zapadno od reke Čongči, so napredovale proti zapadu.

Na vzhodnem odseku fronte, na katerem operira južnokorejska divizija »Kapitol«, se nadaljuje napredovanje severno od Songdžonga. Enote južnokorejskega 1. kopusa dalje napadajo severnokorejske položaje na področju Pungsana, s katerih dajejo severni Korejci od podpori topništva, minometalcev in tankov srdit odpor.

Po vesteh tujih agencij so severnokorejske sile, ki so včeraj zavzele

Informbirojevski realizem

Potem, ko si je sovjetska birokratska kasta ekonomsko in politično podredila s pomočjo svojih agentur informbirojevsko državo, ni prav nič čudnega, če se je v zadnjem času lotila tudi temeljitejšega »preobrazbe« umetniškega ustvarjanja.

Ni še dolgo tega, kar se je »sosedni Bolgariji« pričela gonja proti slikarju Gendovu in pojavu, ki nosi po njem ime »gendovizem«. Červenkov je takrat Gendova močno napadel in mu zagrozil, da bo izključen iz partije, če ne bo ustvarjal tako, kakor ustvarjajo sovjetski umetniki. Informbirojevski realizem, tako naj ga imenujem, kajti socialističen nikakor ni, ima prav gotovo nekatere svoje značilnosti, ki so v tesni zvezi s položajem nezmojljive birokratske kaste. Ena njegovih značilnosti je prav gotovo v tem, da na večini slik, kipov, v skladbah itd. neverjetno poudarjajo vlogo osebnosti iz vrst birokratske kaste. Ni treba biti poseben poznavalec, da se začuden ozreš in vprašaš, ali je res socialistični realizem v tem, da na primer sovjetski skladatelj Šostakovič napiše ob sprejetju plana pogozdovanja simfonijo, ki ima naslov: »Pesem pogozdovanja« in ob planu elektrifikacije in namakanja »Simfonijo elektrifikacije in namakanja« itd.

Morda pa je v zvezi s to zvrstjo realizma v umetnosti tudi zadnji ukrep češkoslovske vlade. Ta je namreč pred kratkim izdala odlok, po katerem brez poprejšnjega dovoljenja nihče ne sme izdelovati ali razstavljal slik in kipov češkoslovskih ali tujih politikov, znanstvenikov in umetnikov. Ta odločba je izšla v »Uradnem listu« in pripominja, da morajo biti odobrena tudi vsa doslej že začeta dela.

Bistveni sestavni del informbirojevskega realizma v umetnosti je prav osebnost iz nezmojljivih vrhov. Ali ni morda prav s tem v zvezi tudi zadnja odločba češkoslovske vlade? Verjetno se v tej odločbi zrcali strah češkoslovskih informbirojevskih vrhov, da bi češkoslovski umetniki ne znašli dobro kopirati portretov sovjetskih voditeljev za svoje slike, ki jih naroča informbirojevska agencija? Poleg tega pa si je češkoslovska informbirojevska agencija s to svojo odločbo zagotovila tudi konvencionalno odločanje, katere osebnosti smejo priti na umetniško platno in katere ne. Značilno za ta kriterij pa je tudi to, da zadnje čase čedalje bolj odstranjujejo s praških ulic imena Beneša in Masaryka.

Nedvomno pa je ta strah vendarle za stopnjo manjši kakor romunski, ki je izražen v odločbi, po kateri mora biti pri romunskem notranjem ministrstvu prijavljen vsak pisalni stroj, ciklostil in fotoaparati v zasebni lasti. Čeprav pomeni ta odločba navaden policijski ukrep, pa je vendarle značilna za pol, po kateri gredo informbirojevske države in je tokrat za razliko od prej navedenih češkoslovskih odločb del romunskega realizma, ali bolje rečeno dokaz policijske kontrole in nezaupanja v lastne množice. —

NAJOSTREJŠI BOJ nepravilnemu ravnanju z gradbenim materialom

Naša gradbena podjetja imajo letos težke in odgovorne naloge. Predvsem morajo zgraditi veliko objektov za težko industrijo, rudarstvo, elektrogospodarstvo, mnogo kmetijskih objektov, znanstvene institute itd. Poleg delovne sile, ki je ena glavnih težav, povzročata tudi pomanjkanje nekaterih kritičnih materialov še dodatne težave pri izpolnjevanju plana. To je predvsem pomanjkanje cementa, betonskega železa, lesa, inštalacijskega materiala, stekla itd. Vsi ti materiali so za našo gospodarstvo izredno važni. Les in cement pa sta tudi izvozno blago. Proizvodnja betonskega železa, inštalacijskega materiala in stekla ne krije vseh domačih potreb in jih moramo uvažati.

Vsak gospodarski vodja bi se moral zavedati, da je treba s tem dragocenim materialom skrajno varčevati. Razmetavanje in neplansko trošenje tega materiala pomeni zavirati našo kapitalno izgradnjo. Toda kljub temu so bile v letošnjem letu pogoste grobe nepravilnosti prav v gospodarjenju s temi važnimi gradbenimi sredstvi.

Ponekod so gradbeni material prejemali nekateri uslužbenci za svoje zasebne potrebe po nižjih cenah, medtem pa so posamezna gradbišča prav zaradi pomanjkanja takega materiala bila v zaostanku z delom. Tako je dobil personalni referent Tovarne gumi-jevih izdelkov »Sava« v Kranju avgusta letos 7 ton cementa za zidavo stanovanjske hiše. To nakazilo je izdal Kumar Franc, glavni ravnatelj usnjarske industrije LRS, čeprav je dva meseca pred tem sam podpisal okrožnico, ki jo je prejelo podjetje »Sava« v Kranju, v kateri strogo prepoveduje uporabo in izdajo cementa v zasebne svrhe. Na isti način je ravnateljstvo delilo zasebnikom cement, ki je bil namenjen Tovarni usnja v Šmartnem pri Litiji.

Slični primer se je dogodil v tovarni »Leke« v Ljubljani, kjer je Premož Rafko, bivši komercialni ravnatelj, dobil po nižjih enotnih cenah za gradnjo stanovanjske hiše naslednji, za kapitalno graditev tovarne namenjeni material: 617 kg betonskega železa, 8000 zidakov, 6,38 kub. metra jelovih desk in 1500 parketnih desčic.

Nič bolje niso gospodarili z gradbenim materialom v kemični tovarni Domžale, kjer je ravnatelj dovoljeval, da so delavci lahko kupili v tovarni 1260 kg cementa, 4509 kg živega apna, 7 umivalnikov in manjše količine oljnatih barve, žičnikov, svinčnih cevi, pločevine itd.

Končan je kongres higienikov v Opatiji

POTREBNO JE NAJTESNEJSE SODELOVANJE PRI DELU ZA IZBOLJŠANJE ZDRAVSTVENIH RAZMER

Udeležence je pozdravil minister dr. Pavle Gregorič

Reka, 30. okt. (Tanjug). Včeraj je v Opatiji končal svoje delo prvi kongres higienikov Jugoslavije. Kongresa se je udeležilo približno 1500 zdravnikov, sanitetnih inženirjev, urbanistov, higienikov, veterinarjev, sanitetnih tehnikov in drugih strokovnjakov. Med petdnevnim delom je bilo na kongresu podanih približno sto referatov in konferatov, med njimi tudi referat britanskega zdravnika Palmerja o skrbi za defektne otroke. Med delom kongresa se je udeleževalo razprave nad sto zdravnikov in drugih strokovnjakov, ki so znanstveno pojasnjevali različna zdravstvena vprašanja. Zadnje dni kongresa je bil navzoč tudi predsednik komiteja za varstvo ljudskega zdravja pri vladi FLRJ minister dr. Pavle Gregorič. V imenu vlade FLRJ je čestital kongresu k uspešnemu delu in poudaril, kakšne naloge ima zdravstvena služba in preventivna medicina. Pri tem je dejal, da je potrebno kar najtesnejše sodelovanje pri delu za izboljšanje zdravstvenih razmer in zdravstvene prosvete.

Po končanem delu v sekcijah so se vsi udeleženci zbrali v veliki dvorani hotela »Kvarner«, kjer je pomočnik predsednika Komiteja za varstvo ljudskega zdravja pri vladi FLRJ dr. Gruzica Zarković orisal strokovno delo kongresa. V svojem govoru je poudaril, da je ta prvi veliki kongres higienikov Jugoslavije najpomembnejši dogodek preventivne medicine pri nas.

Preskrba prebivalstva v krajih, ki so trpeli zaradi suše

Predsednik sveta za promet z blagom vlade FLRJ je na podlagi odredbe o ukrepih za zagotovitev prehrane prebivalstva in za varovanje staleža živine izdal navodilo o preskrbi z žitom prebivalstva v krajih, ki so trpeli zaradi suše.

Prebivalci v krajih, prizadetih po suši, bodo mogli kupovati žito za prehrano svojih družin, če ga niso dovolj pridelali zaradi suše. Kupovali ga bodo v trgovini po vezanih cenah ali pa bodo zanj zamenjavali kmetijske pridelke,

Junija letos so organi Komisije državne kontrole in Ministrstva za gradnje skoraj v vseh republiških in zveznih podjetjih pregledali zalogo gradbenega materiala, da bi ugotovljene viške dobila prioriteta gradbišča. Proti temu so nasprotovala mnoga podjetja, zlasti ravnateljstva, češ da gradbeni material nujno potrebujejo sami. Marsikje so se ravnatelji izgovarjali, da ne bodo prevzeli odgovornosti za izpolnitev plana, če ne bodo imeli gradbenega materiala, ki ga nujno rabijo za vzdrževalna dela. Toda gornje ugotovitve pričajo, da takšni izgovori niso bili vedno utemeljeni in da so se za njimi često skrivali osebni interesi.

Tudi republiška gradbena podjetja niso pravilno gospodarila z gradbenim materialom, zlasti s cementom in lesom. Ponekod so zamenjavali gradbeni material z zasebniki, zadržugami in državnimi podjetji za razna živila. Tak primer je bil avgusta na gradbišču »GRADIS« v Strnišču, ko so namevali zamenjati 17 ton cementa za pšenico z neko kmetijsko obdelovalno zadrugo.

Ti primeri niso osamljeni. Tudi v mnogih drugih podjetjih so nepravilno trošili gradbeni material, zlasti zato, ker zaradi sprememb v planu kapitalne izgradnje, pa tudi zaradi pomanjkanja delovne sile niso gradili objektov, za katere je bil material pripravljen. Tak material bi morali poslati tja, kjer ga bolj nujno potrebujejo, to je predvsem na prioriteta gradbišča.

V zvezi z varčevanjem morajo vsa podjetja zaostri ti tudi borbo proti takšnemu razsipništvu in nepravilnemu trošenju gradbenega materiala. Predvsem so delavski sveti in upravni odbori dolžni poskrbeti, da bo sleherni količina gradbenega materiala porabljena tako, kot je najbolj koristno in najbolj prav. Bolj kot doslej je treba zaostri ti boj proti tistim podjetjem, ki ljubosumno skrivajo gradbeni material, katerega trenutno ne rabijo, dočim imajo druga podjetja prav zaradi pomanjkanja takega materiala razne, včasih celo resne težave. Če bo v tej borbi sodeloval ves delovni kolektiv podjetja in če se bo tudi ljudska inspekcija v podjetju znala pravilno boriti proti takim škodljivim pojavom, potem ne bo več primerov, kot smo jih zgoraj navajali. Vse, ki nečesto razumeti važnosti varčnega in pravilnega ravnanja z gradbenim materialom, pa je treba poučiti s kazenskimi ukrepi.

Kostas Karajorgis izključen iz Kompartije Grčije

Washington, 30. okt. (Tanjug). Kostas Karajorgis, eden izmed vodilnih oseb Komunistične partije Grčije, je bil izključen. To sporočilo prinaša grški levičarski list v ZDA »Elnoamerikaniko Vima«. Karajorgis je bil po tem sporočilu izključen iz KP Grčije zaradi »protipartijskega dela«. Kostas Karajorgis je bil med borbo proti Nemcem in Italijanom eden izmed poveljnikov partizanskih enot. Tudi v povojnem obdobju partizanskih borb je opravljal to dolžnost. Nekaj časa je bil Karajorgis urednik organa KP Grčije »Rizospastis«.

Občinske volitve v sovjetski okupacijski coni Avstrije

Dunaj 30. okt. (Tanjug). Včeraj so bile v 21 občini sovjetske okupacijske cone Avstrije dodatne volitve za občinske odbornike, na katerih je zmagala Ljudska stranka. Dobila je 166 mandatov. Socialistična stranka jih je dobila 58, Komunistična partija Avstrije pa niti enega. Lokalne skupine so dobile 39 mandatov. Socialistična stranka je izgubila 16 mandatov, Komunistična partija pa 2, ki ju je prej imela.

Zamenjava denarja na Poljskem

Varšava 30. okt. Poljski parlament je izdal odlok o zamenjavi denarja in izročitvi obitoku novih bankovcev z zlato podlago. Denar bodo zamenjavali po tečaju 100 starih za 1 novi zlot, katerega tečajna vrednost bo izenačena z rubljem.

POPRAVEK

V govoru maršala Tita, ki smo ga včeraj objavili, je bilo nekaj tiskarskih in prevajalskih napak, ki jih popravljamo.

V drugi koloni, 24. vrsta, se pravilno glasi: Večkrat sem omenil, da je odnos ne le nižjih oblast in raznih nižjih organov, marveč celo množičnih organizacij in vodilnih oseb v teh organizacijah do vprašanja žena z več otroki včasih nepravilen.

V četrti koloni, 16. vrsta, v drugem odstavku: To ni naša lastnost, to ni zraslo pri nas, to je bilo preneseno v našo državo iz Sovjetske zveze in drugih socialističnih držav okrog nas, mi pa hočemo izkoreniniti ta, za socialistično državo negativni pojav.

V četrti koloni, v 56. vrsti: On je jasno povedal, kaj je in kdo je, zabredel je, pokazal je, da je vedoma ali nevedoma postal orodje v rokah reakcije, posredno pa tudi v rokah Informbiroja.

V isti koloni, v 33. vrsti od spodaj: Pozivamo naše umetnike in žasnike, vse tiste, ki delajo v »...« in v nehumorističnih časopisih, naj razumejo politični moment.

Nove čete za Amboino

Djakarta, 30. okt. AFP poroča, da je poslala indonezijska vlada novih šest bataljonov na Amboino, da bi zaustavila upor, ki traja že nad mesec dni na tem otoku. Poslano je bilo tudi poljsko topništvo motorna vozila in orožje.

Konec septembra so se indonezijske sile izkrcale na severnem delu Amboine s približno 6000 ljudmi in pehotno oborožitvijo. Po vesteh iz Amboine pa so bile indonezijske sile ustavljene 14 km od prestolnice otoka, kjer jih zadržuje okrog 2500 Amboincev na fronti, ki je dolga komaj 2 km.

V osrednji Indiji je oživilo gverilsko gibanje

London, 30. okt. (Tanjug). V indijski državi Hajderabad se je okrepila partizanska aktivnost. Partizani kontrolirajo področja okrog mest Varanag in Nalgenda. Oblasti Hajderabada drže v pripravljenosti 6 bataljonov redne vojske in znatne policijske sile za katerih vzdrževanje porabijo po- prečno 8 milijonov funtov letno.

Pred kratkim je pribežala na naše ozemlje večja skupina albanskih družin. Slika kaže skupino beguncev v Strugi

Tudi usnjarji uspešno tekmujejo po turnirskem načinu

Ko so se tudi v usnjarško-gumarski stroki začeli pripravljati na uvedbo tekmovalnega po turnirskem načinu, je bilo treba predvsem rešiti vprašanje, kako bi novi tekmovalni način kar najbolj uspešno prenesel v podjetja te stroke. V usnjarški industriji odločilno vplivata kemični in mehanični proces. Tehnološki proces je za proizvodnjo nekaterih vrst usnja dolgotrajen; včasih traja po več mesecev. Samo mehanično delo delavca je sicer pomembno, vendar je le del celotnega tehnološkega procesa. Zato je vsak poseg v dejavnost kolektiva hkrati tudi poseganje v sam tehnološki proces.

Ko so usnjarška podjetja lani začela tekmovalni po Sirotnovičevem načinu, se je pokazalo, da mora usnjarstvo ubrati svojo pot. Storitnost je precej narasla, ki so ga potem na splošno nespremenjeno prenesli v druga podjetja. Tekmovalni so začeli junija meseca. Tekmovali so za večjo storitnost, doseganje plana po obsegu, kakovosti in delovni disciplini. Vsak uspeh so temeljito analizirali, ne le registrirali. Po končanem tekmovalnem je vsaka brigada vedela, v katerih točkah je dobivala in v katerih izgubljala. Ti podatki so dragoceno gradivo za tehnično vodstvo, ki je storilo primerne ukrepe.

Medtem ko je lani Sirotnovičev na-

čin zajel kolektiv kot celoto, je turnirsko tekmovalje natančno pokazalo, katere brigade v kolektivu so najboljše in kateri posamezniki dosegajo največjo storitnost. Novi način je dvignil individualni tekmovalni polet po vseh usnjarških podjetjih. V junjskem tekmovalju je dosegla prvo mesto v vrhniški usnjarji »prekmurska brigada«, drugo pa brigada »Stana Kavčiča«, ki je dosegla kot največjo storitnost 140% in največji obseg 125%.

Izredne uspehe je rodilo tekmovalje septembra v »Konusu« v Konjicah. Podjetje se je vsestransko pripravilo na tekmovalje. Najboljša brigada je bila »Tone Melive«, druga pa »Borisa Kidriča«. Kako zelo se je povečala storitnost, je razvidno iz tega, da so septembra razglasili 105 udarnikov, medtem ko so jih avgusta imeli samo 16. Osnovni plan so izpolnili za 106%. Zelo se je izboljšala tudi kakovost in utrdila se je delovna disciplina. Agitacijski ukrepi so bili na višini.

Z vso resnostjo so priredili tudi tekmovalje v šoštanjski usnjarji. Tekmovali niso le v maticinem podjetju, temveč tudi v drugih obratih, v Slovenji Gradcu, Spodnji in Zgornji Rečici. Najboljša brigada je bila slovenjgraške okvirne delavnice; druga brigada strojilnice v Šoštanju in tretja kromnega oddelka prav tako v Šoštanju. V Šoštanju so izpolnili plan za 107%. Kakovost se je zelo izboljšala. Kateri kvalitete je med tekmovaljem narasla na 96%. To je izreden uspeh za strogo merilo kakovosti šoštanjskega usnja.

Tudi pri »Indusu« v Ljubljani so se tekmovalja lotili z veliko odgovornostjo in zanimanjem. Tekmovali so v treh tek-

movalnih krogih. Najboljša je bila brigada »Kračmana Franca«, druga za »Kacjana Saterja«.

V kamniški usnjarji je tekmovalo 12 brigad. Prvo mesto je zavela Zagorjeva brigada, drugo pa brigada Drakonje.

Lep uspeh je dosegla tudi usnjarja v Šmartnem pri Litiji. Storitnost se je med tekmovaljem povečala za 9,7%. Najboljša je bila brigada apnene delavnice. Med tekmovaljem so delali po zahtevnejših normah, ki pa so jih kljub temu znatno presegle.

V ptujskem »Standardu« so turnirsko tekmovalje povezali z volitivimi delavskimi sveta. »Standard« je kolektiv z znano veliko storitnostjo in ki kljub težavam z delovnimi močmi ni popustil. Med tekmovaljem so norme dosegali prav vsi delavci. Storitnost se je povečala za 7%. Zelo uspešna je bila nazorna propaganda. Izostanki so se zmanjšali za 5%. Najboljša je bila »Titova«, druga pa »Malovrhova« brigada.

Hkrati z usnjarjami je tekmoval tudi kolektiv tovarne gumijastih izdelkov »Sava« v Kranju. Tekmovalo je 12 brigad; imeli so še eno tekmovalno stroko več kakor usnjarji: za zmanjšanje iztisa in izmetka. Plan so v prvem kolu dosegli za 109,3%, v drugem pa za 100,5%. Kakovost izdelkov je bila izvrstna, iztis in izmetek sta se zelo zmanjšala pod planirano količino. Najboljša je bila brigada »Kunsta Ivanca«, druga pa »Markovića Jožeta«.

Dne 10. t. m. je bil v konjski usnjarji sestanek vseh organizatorjev turnirskega tekmovalja po podjetjih. Na sestanku so pregledali dosežane uspehe novega načina tekmovalja. Ugotovili so zlasti, da ni šlo samo za povečanje storitnosti in doseganje plana, temveč tudi za izboljšanje kakovosti in delovno disciplino. Soglasno so sprejeli napoved turnirskega tekmovalja med podjetji usnjarško-gumarske stroke; tekmovalje se bo začelo novembra. Vsako podjetje postavi reprezentanco treh najboljših brigad. Zmagovalca bodo razglasili 29. novembra. Evidenco bo vodila generalna direkcija. Najboljša podjetja, brigade in posamezniki bodo nagrajeni.

„Dom Bernarde Albe“ v našem gledališču

Drama »Dom Bernarde Albe«, ki je delo španskega pisatelja Frederica Garcia Lorca, nosi v sebi značilnosti južne Španije, ki je bila pisateljeva ožja domovina. Iz nje odsevajo sledovj mavrsko-arabske preteklosti v nazorih in običajih, ki jih je vtisnil arabski Orient v šege in nekatere nazore južnih Špancev. Ženske, zaprte za gostimi rešetkami, z opravi, ki so večkrat podobni brezdelju, odtujene javnemu življenju, vzgojene, da se podredijo oblasti moža. Poleg tega v imovitejših hišah na vaseh še surovo izkoriščanje in praznoverje pogreznjene vaške siromastične, z vsemi negativnimi posledicami za njen značaj. Tako izgleda namišljena romantika Andaluzije in Granade še dandanes. Odsvit tega življenja je tudi v drami »Dom Bernarde Albe«.

Skopo dogajanje v drami se skozi vsa tri dejanja omejuje na hišo. Troje dogodkov v hiši, to je nazven prav za prav vse. Zunanje življenje okolice — drama se godi v vasi — le redko kdaj poseže glasno v navidezni mir hiše. Tak poseg v hišo je prihod tujih žanjcev v vas na žetev in detemorsko dejanje hčerke neke Libretine vasi. Oboje je pisatelj spretno povezal s tokom življenja v hiši. Drama se začne s privedom pogrebcev v Bernardin dom, pokopali so pravkar drugega Bernardinega moža. Doma jih pričakujejo obe dekli, zaposleni s pospravljanjem in razgovorom, v katerem Ponzia, starejša izmed njih po letih službe, poda nazorno sliko trdega in skopega značaja gospodinje Bernarde. Ko pogrebi — Bernardino sorodstvo — odidejo, se bo nadaljevalo enolično življenje ter z okrutno tradicijo prepletkane hiše pod trdo ukazujočo roko vdove Albe. Enoličnost vzburka novica, da se najstarejša, skoro štiridesetletna hčerka Avgusta namerava poročiti. Avgusta je na oko nič kaj prikupno starikavo dekle, ima pa to prednost, da je po očetu, prvem Bernardinem možu, podedovala precej denarja. Tu se drama zaplete: zakaj poročila se bo s 25 letnim lepim Pepom Romanom, ki je ljubimka s strastno, njemu z vso dušo predano najmlajšo Adelo. A Pepa Roma-

na ljubi še grbasta, nakazna Martirija; ljubi ga z zlobno in temno močjo ljubezni, ki je zaman. Izbruh ljubosumnja, spori, zavist, nezaupanje — to je odslej vsebina življenja teh deklet. Adela kljub oviram ne odneha, poraste do moči človeka, ki je pripravljen zgoreti in ljubi Pepa Romana skrivaj na poznih nočnih sestankih. Stvar se zaključuje s katastrofo. Martirija razkrije Adelo, ko je na sestanku z Romanom, pred materjo in vso hišo. Bernarda strelja na Pepa Romana in zgreši. Toda v splošnem razburjenju sproži zlobna Martirija pred Adelo vest, da Pepa Romana ni več in Adela se ubije. Se v tem hipu s krvavečim srcem mati štiti namišljeni ugled hiše in prisese mashevanje Pepu Romanu.

Ta drama, ki nosi močno barvitost pokrajine in ki se odigrava bolj ali manj le na robu velikega socialnopolitičnega boja, katerega biva Španija že izza 19. stoletja do danes, v ljubljanski Drami niti po svojem značaju niti po odskri realizaciji ne pomeni pomembnejši dogodek. Oborina socialnega stanja, ki je seveda na dno te drame, nosi premočan pečat enkratnega krajevnega dogodka, ki mu sicer polnokrvni španski pisatelj ni dal širših perspektiv. Kljub silnim in pristnim strastem, ki izbijajo iz drame, nesrečni konec Adele ne more vzbujati globljeje človeškemu pomembnega čustva. Da, kci karakter je kljub svoji strastni volji manj dragocena kakor v začetku drame: ostati hoče ljubica zakonolomnega moža za vsako ceno. Kak človek je Pepo Romano, ki se svoji ljubici navkljub namerava poročiti s 15 let starejšo sestro, ostarelo in brez posebnih odlik, samo da se poroči — z njenim denarjem? Težišče drame zato ni moglo biti preneseno na kako družbeno pomembnejše dogajanje. Prelom v drami se zgodi takorekoč v dekletih samih, ker se hočejo iztrgati pač vklenjenemu življenju te hiše, ki jih gloda vse, jih dela nevesele, strupene, hudobne. Za izbruh tega, v njih vkljenjenega življenja, zadostuje že kak povod v hiši. Kakor pravi Ponzia: »Čutiš to tišino? V vsaki sobi divja vihar. Ko bodo vsi naenkrat izbruhnili, bodo vse uničili« (tretje dejanje). In tako se zgodi.

Režija drami ni mogla dati tistega, česar nima, čeprav se mi zdi, da je vsaj nekoliko to hotela. Drama je tudi močno oslonjena na konverzacijo, na razgovor. Karakterji niso široko izraziti; v vodušju Bernardine hiše niti postati niso mogli. Razlika v značajih deklet je pravzaprav le razlika v stopenjavanju nekaterih njihovih lastnosti, ki so značne kot lastnosti partiharhalno malomeščanske sredine. Zato so vloge deklet, morda z izjemo Avguste, mogli napraviti učinkovitejši, če bi jih igrali z večjo strastnostjo in z manjšo dozo tragičnosti. Zenirati se ne bi smeli, vedo po navodilih režije, prenesti več strasti v medsebojne odnose, v svojo zavist in zvitost, zlobno in ljubosumnost, a tudi v sovraštvo do zatočilih izb. To se, žal, ni zgodilo. Vendar pa je treba posebej omeniti nekatere dobro izdelane momente ali poteze v igranju. Tako sta Vida Levstikova pri Ameliji in Draga Ahačičeva pri Magdalen vnesle mnogo prisrčnosti v tiste trenutke, kjer izžarevata iz sebe dekliško veselost. Martirija Ivanke Mežanove je bila posrečena v hinavskem tiholazništvu; z močnejšimi barvami je mogla nakazovati prelivanje ljubosumnosti do Adele v odprto sovraštvo. Adeli Tine Leonove je najočutnejše primanjkovalo strasti, ki jo zmora mlado dekle v svoji prevlekli ljubezni; tudi je njena dikcija bila premalo naravna. Avgusta Mire Danilove je odgovarjala smislu njene vloge. Vlogo Bernarde igra Marija Vera doganov: je dejanska gospodarica in mati, ki na zunan trdega srca, čuva čast hiše po okrutni tradiciji še v nesreči. Prepričevalno naravna je bila v prvih treh predstavah stare in zmešane Marije Jožefine, Bernardine matere, Avgusta Danilova. Elvira Krajevca je Ponzio, ki ima v drami izjemno staljši bistro in v skrivnosti posvečene dekla in ko jo hoče nočeh poslušati Bernarda, upodobila v povsem jasen in živ lik. Pristno žilta je primitivno groba dekla Mile Katičeve.

Kolikor so kostumi odgovarjali zahtevam španske noše in običajev, ne morem reči. Vsekakor pa so pri premalo živih igri ustvarjale noše hčera preturban vtiš v sceni. Zelo je uspela inscenacija. Spet se je pokazalo, da ima ing. Molka izrazit čut za zgodovinsko kakor — svoječasnno — za folklorno učinkovito inscenacijo. Hiša je naravnost dihala staro, čadavo tradicijo južne Španije.

F. Onič

KAPAR jim dela ogromno škodo, a nočejo sprejeti škropiva

Škoda, ki nam jo povzroča kapar na sadnem drevju, je ogromna. Zato ni potrebno mnogo govoriti in pisati o tem, da se je treba začeti energično boriti s tem škodljivcem. V LRS je 17 okrajev, ki so okuženi in to seveda najboljši sadjarski okoliši. Ti so nas zalagali s sadjem, iz njih smo največ izvažali v druge

republice in v inozemstvo. Nekaterim predelom pa dajejo že kaj žalostno sliko posušena drevesa, uničena po kaparju.

Zato se ti zdi kar neverjetno, kakšen odnos imajo nekateri organi do tega Lanskoletni plan zimskega škropljenja ni bil izvršen niti približno zadovoljivo. Zato bi morato biti letošnje zimske škropljenje tem bolj uspešno izvršeno. Osigurana je bila dovoljna količina škropiva »Drevosan«. Uvoženo je bilo 10 motornih škropilnic, da bi lahko poškrpili čimveč dreves. Toda OLO so se branili sprejeti »Drevosan« z izgovorom, da lansko leto škropivo ni bilo učinkovito in da ljudje nimajo interesa za škropljenje. To je dokaz, da so ti ljudje podcenjevali izvajanje tako važne naloge, in da so zagovarjali staljše nekaterih kmetovalcev, ki jim je interes, da se škropljenje ne izvaja. Ko je bilo na intervencijo MK to vprašanje rešeno, so OLO dobili plan škropljenja, ki predvideva, koliko dreves bo treba poškrpiti, kdaj morajo priti v akcijo in do kdaj morajo prevzeti naročena škropiva, sedaj pa se pojavlja zopet nov »problem«.

Nekateri OLO odnosno trgovska podjetja: Kmetijska oskrba Maribor in OZK Celje-okolica, Kamnik, Kranj, Ljutomer in Poljčane nočejo sprejeti disponsiranega škropiva z izgovorom, da nimajo potrebne embalaže.

Res je, da je za embalažo težko, vendar ni to neresljivo vprašanje. Če bodo samo čakali, da jim bo kdo dobavil potrebno embalažo, je ne bodo nikoli imeli. Samo s pisanjem, prošnjami in čakanjem ne bodo prišli do embalaže. Morali bi

Škropljenje sadnega drevja

impregnacijo lesa (kolov, ograj in drogov), embalažo pa za novo škropivo.

Zadnji čas je, da odgovorni ljudje pokažejo več delavnosti, samoiniciative in upornosti, da priskrbijo vso potrebno embalažo in takoj prevzamejo določene količine škropiva. Ljudi, ki bi bili krivi, da se akcija škropljenja ne bi izvedla po planu, je treba klicati na odgovornost in najstrožje kaznovati. Če ne bodo prevzeli škropiva, seveda ne bo treba niti škropiti, pa bo manj dela in odgovornosti!

B. V.

Škoda, ki nam jo povzroča kapar na sadnem drevju, je ogromna. Zato ni potrebno mnogo govoriti in pisati o tem, da se je treba začeti energično boriti s tem škodljivcem. V LRS je 17 okrajev, ki so okuženi in to seveda najboljši sadjarski okoliši. Ti so nas zalagali s sadjem, iz njih smo največ izvažali v druge

Vrstni red, po katerem bodo poslej potrošniki zajamčene preskrbe prejemali živila

Svet za blagovni promet vlade FLR Jugoslavije je na podlagi odredbe o ukrepih za varčevanje s predmeti za široko potrošnjo izdal predpise o vrstnem redu, po katerem bodo potrošniki poslej prejemali živila zajamčene preskrbe.

Ko bi zaloge blaga zvezne ali dopolnilne preskrbe ne bile dovolj velike za vse vrste potrošnikov zajamčene preskrbe, morajo pristojni organi najprej preskrbeti z živili in industrijskimi izdelki industrijske in rudarske kraje ter druga velika delovna mesta s številnimi delavci, ki delajo v ključnih gospodarskih panogah, in velika mesta ter mesta z razvito industrijo. Končno pridejo na vrsto drugi kraji.

Preden pa v posameznih okrajih ali mestih začnejo razdeljevati življenjske potrebščine zvezne ali dopolnilne preskrbe zasebnim potrošnikom, morajo najprej preskrbeti vse bolnice, zdravstvene in socialne ustanove ter organizacije, ki skupno preskrbujejo otroke.

Potrošniki morajo v takšnih primerih prejemati življenjske potrebščine po naslednjem vrstnem redu:

maščobe in meso dobijo najprej otroci (nakaznice D3, D2 in D1), sledijo: dopolnilni kategoriji B in T, posebne delavske kategorije R 1a, jamški, R gozdni, R 1a, R 1b, R 2i, R 2j, R 2a in dopolnilna kategorija R u, končno pa vsi drugi; sladkor: otroške

kategorije, dopolnilni kategoriji B in T, posebne delavske kategorije itd.; mleko: otroške kategorije, dopolnilni kategoriji B in T, posebne delavske kategorije in drugi; kakao in riž: otroške kategorije; sladkorni izdelki: otroške kategorije, dopolnilni kategoriji B in T ter drugi; drugi predmeti dopolnilne preskrbe (krompir, fižol itd.); otroške kategorije, dopolnilni kategoriji B in T, posebne delavske kategorije in drugi; mleko: bolnice in druge zdravstvene ustanove, otroške kategorije, dopolnilni kategoriji B in T, delavci, ki uživajo mleko kot zaščito pred zastupljenjem pri delu, in drugi.

Novi predpisi o prometu s kmetijskimi pridelki

Na podlagi uredbe o preskrbi prebivalstva je predsednik sveta za blagovni promet zvezne vlade izdal odredbo, ki spreminja in dopolnjuje dosežane predpise o ureditvi prometa s kmetijskimi pridelki.

Novi predpisi omejujejo promet z žitom (pšenica, ječmen, oves, rž, soržica in koruza) in z mleviskimi izdelki. Kmetje in drugi zasebni pridelovalci morajo prosto prodajati svoje žito in mlevske izdelke, če se izkažejo s potrdilom krajevnega ljudskega odbora, da je blago zares njihov pridelek in da so popolnoma izpolnili obvezno oddato ter da smejo žito ali mlevske izdelke prosto prevažati.

Potrošniki pa morejo kupovati, prevažati in prenašati žito in mlevske izdelke samo za potrebe svojega gospodarstva, in sicer največ do 60 kg. Za nakup morajo imeti potrdilo krajevnega ljudskega odbora, kjer stanujejo, da je blago namenjeno le za njihove lastne potrebe. Potrebno je tudi potrdilo krajevnega ljudskega odbora, kjer je blago kupljeno. Da potrošnik sme prevažati ali prenašati žito ali mlevske izdelke, To na ne velja za prevoz ali prenos pridelkov, ki jih potrošniki prevažajo s svojega posestva v kraj, kjer stanujejo.

Proizvajanje celuloze iz domačih enoletnih rastlin

Nasha nova tovarna za celulozo v Prijedoru je doslej uporabljala kot osnovno surovino les, ki mora rasti najmanj 20 let, da je primeren za izdelovanje celuloze. Naši znanstveni delavci pa so iznašli pridobivanje celuloze iz nekaterih domačih enoletnih rastlin. V nekaterih naših tovarnah že izdelujejo celulozo iz slame. Ugotovili pa so tudi, da iz koruznih stebel lahko pridobivajo neke veste celulozo, ki je posebno pripravna za barvanj papir. — Ugotovili so tudi, da bi lahko pridobivali celulozo, umetna vlakna, lake in drugo iz bambusa, ki raste v Primorju. Iz bukovega lesa pa so dobili s pomočjo nekaterih kemikalij celulozo za izdelovanje umetne svile.

Taki ljudski odborniki nam niso potrebni

Ljudje, ki se s spekulantskimi in saboterskimi nameni vgnezdijo v krajevne ljudske odbore, znajo spretno obiti vse odredbe in navodila, dostikrat pa jim sledijo tudi kmetje, ki bi pod dobrim vodstvom brez nadaljnega izpolnili svoje obveznosti in dolžnosti do naše socialistične skupnosti. Zato je krivda slabih funkcionarjev še toliko večja, sami pa zaslužijo najstrožje kazni.

Eden takih slabih predstavnikov oblasti je bil tudi predsednik KLO Log, Jože Kraljič. Čeprav je sin posestnika s 15 ha zemlje, je vse doslej prejemal živilsko nakaznico R-1, stalne nagrade kot predsednik KLO in 3000 din plače za predsedniško mesto v kmetijski zadruzi. Zakej je prejemal teh 3000 din, je pač težko reči, saj ni niti sam doetil delal, niti ni drugim dajal nobenih navodil za delo. Kmet Anton Janša je n. pr. z njegovo vednostjo speljal ves gnoj na svojo ohlišnico namesto na njive, ki jih je priključil ekonomiji. Prav nič se ni brigal, kdaj in kako obdelujejo člani svojo ekonomijo. Zato tudi omenjeni Janša ni bil edini, ki je delal na ekonomiji, kadar je imel pač čas in ne takrat, ko je bilo to potrebno.

Zelo »zgodno« se je izkazal predsednik KLO Log tudi takrat, ko je bilo treba mobilizirati konje in voznike za spravilo lesa v Kočevje. Sebe in svoje konje je opravičil, da za tako delo niso sposobni, ostali vaščani pa so se jasno opravičevali z njegovim primerom in posledica je bila, da niso iz Loga poslali niti para konj na Kočevsko. Podobno staljše je zavzel Kraljič tudi pri ocenjevanju hektarskega donosa. Ocenjeval je le zemljišča tistih kmetov, ki so ga za to sami prosili, ker so bili resnično prizadeti po vremenskih neprilikah. Njegov primer pa

je nato popolnoma za ves kraj ter zahteval splošno znanje odkupnih obveznosti, ne glede na to, da so bili kmetje sami mnena, da je planirane obveznosti možno izpolniti.

Predsednik KLO Notranje gorice Anton Oblak ni izpolnil svojih obveznosti pri oddaji mleka, čeprav bi moral biti kot predsednik zgle ostalim. Tudi če bi držal njegov izgovor, da ima v hlevu samo jalovo živino, bi ga to niti najmanj ne opravičevalo. Kot predsednik KLO je imel pač dovolj prilike, da zamenja jalovo živino za plemensko.

Zanimivo je tudi delo ljudskih odbornikov v KLO Rovte. Odbor prepušča vse delo tajnici, ki izterjuje davke, skrbi za odkupe itd., poverjenik za finance pa niti sam ne bi oddal žita, če ne bi prišla tajnica ponje na njegov dom. Razumljivo je, da kljub njeni prizadevnosti zaradi nedelavnosti ostalih članov odbora niso izpolnili številnih nalog. Ob kamionski cesti čaka še 633 kub. metrov lesa na odvoz, posekati pa bi ga morali po planu v tem kraju še 1120 kub. metrov. Od 3268 kg planirane obvezne oddaje masla pa so do 20. septembra oddali le 696 kg. Vse te naloge bi lahko izvedli, če bi se zanje zavzel ves ljudski odbor.

Navedeni primeri slabih ljudskih odbornikov, ki pa niso edini, jasno kažejo, da taki predstavniki oblasti ne morejo imeti nobene moralne opore, da zahtevajo izpolnjevanje obveznosti od ostalih kmetov, niti niso zmorni za nikakršno borbo proti spekulantom. Zdej, ko se naš delovni ljudje pripravljajo na volitve v frontne odbore, bodo morali frontovci dobro premisliti, da bodo izbrali resne poštene, delavne ljudi, ki bodo pomagali pri delu KLO in odločno razkrinkovali vsako izigravanje zakonov.

Gradbena dela na stavbi Narodnega gledališča Bosne in Hercegovine v Sarajevu. Gledališko stavbo bodo razširili in modernizirali.

Fizikulturene organizacije niso varčevale a za pobiranje članarine so premalo skrbele

Pred dnevi je bil v Beogradu pleturni FIS, o katerem delu smo že na kratko poročali. Pleturni je poleg uspehov in napredka našega fizikulturenega gibanja ugotovil tudi natanke, pomankljivosti, ki so ovirale uspešnejši razvoj fizikulturenih organizacij. Brez dvoma je bila od teh ena največjih birokratizem, ki se je najbolj izrazil v velikem številu profesionalnih delavcev in v slabem finančnem poslovanju klubov in racionalnega delovanja in štednja v fizikulturenih organizacijah je FISAJ izdal ukrep odpravi profesionalnih delavcev v športnih organizacijah.

Letos so na primer vse športne zveze, razen Nogometne zveze Jugoslavije, prejele od ljudskih oblasti pomembno finančno pomoč — 47 milijonov dinarjev. Po analizi dela nekaterih zvez je ugotovljeno, da gre pretežno del denarja za organizacijo tekmovalni, ali za pripravo tako imenovanih kvalitnih tekmovalni, kar pravzaprav pomeni, da se velike vsote denarja porabijo za relativno majhno število ishranih športnikov.

Tako je na primer ugotovljeno, da je Atletska zveza Jugoslavije porabila skoraj dva milijona dinarjev za državno prvenstvo vseh kategorij, razen juniorjev in nekaj nad dva milijona dinarjev za mednarodna tekmovalna. Telovadna zveza je porabila 840.000 din za tekmovalne, kot n. pr. za prvenstvo in turnir mest v odbojki in ljudski mnogobol, čeprav je bila zveza opozorjena, da nima vzrokov niti finančnih sredstev za izvedbo teh prevenstev. Plavalna zveza je porabila okoli 1,3 milijona din za mednarodna tekmovalna, 739.000 din, medtem ko si je ustvarila samo 200.000 din dohodkov.

Kako majhna je pri nekaterih naših športnih vodstvih odgovornost, najbolj priča naslednji primer: Na palinalem prvenstvu v Splitu so se da-

jale nagrade za najmanjšo uslugo, zato ni čudno, da je tudi čuvaj bazena zahteval 3400 din nagrade, zato ker je čuvaj ponudil — bazen in vodo. Športne zveze niso poznale štednje tudi pri pripravi naših najboljših športnikov. Kolesarska zveza je n. pr. potrošila za priprave za svetovno prvenstvo 776.000 din. Plavalna zveza je izdala za hranarino 50 plavalcev 2.016.000 din.

Športne zveze niso posvetile dovolj pažnje nabiranju članarine pri svojih osnovnih organizacijah. Telovadna zveza je izpolnila le tretjino plana. Šmadrarska zveza nima skoraj nobenih dohodkov pri članarini. Košarkarski Slovenije in Beograda so bili edini, ki so poslali Zvezi članarino in odstotke s tekmovalni. Izjema je edino Planinska zveza Jugoslavije, ki je nabrala 208.921 din članarine. Ostale športne organizacije za članarino niso

skrbele, zato je razumljivo, da so bili tudi njihovi dohodki majhni. Da ne bi prišlo pri ukrepih za izboljšanje finančnega poslovanja v izboljšanje finančnih organizacij do napak, bi se morali v prvi vrsti v vseh športnih zvezah, od centralnih do osnovnih organizacij, točno vkladiti odnos med finančno močjo in stvarnim delom organizacije. Potrebno bi bilo, da sami udeleženci, klubi in sekcije plačajo vse stroške tekmovalni, a zveza naj financirajo samo mednarodna tekmovalna, odhod na mednarodne kongrese in event. zvezne tečaje. Zelo važno je, da zveze skrbe za finančno poslovanje v osnovnih organizacijah in za pravilno razporeditev denarnih dohodkov med klube in sekcije. Poleg vsakodnevnih štedenj pa bi morala naša društva dobro organizirati svoje prireditve.

DVE ZMAGI JUGOSLOVANSKIH KEGLJAČEV JUGOSLAVIJA: AVSTRIJA 6226:6127

Zagreb, 30. oktobra. Po uspehu za- grebske kegljaške reprezentance v tekmovalni z najboljšimi dunajskimi kegljači je večer tudi jugoslovanska državna reprezentanca v kegljanju dosegla velik uspeh s tem, da je premagala najboljši predstavnik Avstrije. Zmaga nad kegljači Avstrije je doslej naj uspešnejši uspeh, ker so Avstrijci uradni prvaki Evrope.

Najbolji zašluden za jugoslovansko zmago je bil Stanko Poselski, ki je dosegel najboljši rezultat celotnega tekmovalni ter je edini podrl nad 800 kegljev (824), kar je za uspeh svetovne veljavne.

Jugoslavija: Likovnik 766, Karadino 791, Puraček 728, Pogorelec 824, Bobanec 756, Nadinić 774, Hladnik 795 in Kambol 792.

Avstrija: Kral 767, Roesser 773, Zadravljak 774, Kreuser 772, Engerth 755.

Ulbricht 769, Czech 759, Fehrer 750. Tekmovalni je bilo na internacionalnem kegljišču v Domu JA.

Zagreb—Dunaj 2338:2296

Preteklo soboto je reprezentanca Zagreba premagala reprezentanco Dunaja s 2338:2296. Za zmago pomeni velik uspeh za zagrebske kegljače, ker je Avstrija prvak Evrope v kegljanju. Na današnjem tekmovalni so imeli reprezentanca po 6 kegljačev. Najboljši uspeh je dosegel gost Freytag, ki je podrl 405 kegljev. Najboljši predstavnik Zagreba je bil Hladnik (lanski prvak Evrope) s 402 kegljema.

Svetovno prvenstvo v košarki Egipt premagal Francijo

Buenos Aires, 30. oktobra. Na tekmovalni za svetovno prvenstvo v košarki sta bili sinoči dve tekmi. Egipt je premagal Francijo s 31:28 (10:9), Argentina s 31:28 (10:11). Finalna tekma, v kateri sta se srečala Egipt in Francija, je bila odločilna. Egipt je dosegel zmago s 31:28 (10:11). Francija je dosegla 28 točk, Argentina pa 26 točk. V drugi skupini (v borbi od 6.—10. mesta) sta na čelu tabele Ekvador in Peru s 2 točkama. Jugoslavija ima 1 točko. Večer smo že poročali, da so v finalni skupini ZDA premagale Egipt, Čile pa Francijo.

MEDNARODNI ŠPORT

Paris. — Na velikem atletskem tekmovalni v Parizu (deseterboj šampionov) je zmagal s 6501 točko francoski rekorder Heinrich. Luxemburg. — Luxemburški novinarji so proglašili za njihovega najboljšega kolešarja-amaterja Bintza, zmagavalec prve etape letošnje dirke po Hrvatski in Sloveniji. Montevideo. — Marca 1951 bo velika kolešarska dirka okrog vzhodne Avstralijske, na kateri bodo nastopili najboljši kolešarji Francije, Italije in verjetno tudi Belgije. Paris. — Francoski športni novinarji so proglašili za najboljšega francoskega profesionalnega kolešarja v letu 1950. Bobeta.

Odgovor „Kaj je z lesenim železniškim mostom pri klavnici?“

Služba za vzdrževanje proge pri direktoratu za eksploatacijo železnice nam je na vprašanje odgovorila: Železniški most pri klavnici je vizorij na lesenih podporah in z železno nosilno konstrukcijo, kakršnih imamo na naših progah še več. Vse te vizorije pregledajo vsak mesec nadzorniki prog, vsako pomlad in jesen pa organi direktorata. Na podlagi teh pregledov izvedejo potrebna popravila.

Ziviljenjska doba lesenih delov, ki so izpostavljeni vsem vremenskim neprivikam, ni odredena in je odvisna v veliki meri od kakovosti lesa. Pri tem mostu so oblike podpore že leta 1948 zamenjali za oblike hrastovini, medtem ko je ojačenje in popravilo srednje podpore v zaključni fazi. Zaradi tega je promet čez most popolnoma varen.

V pojasnilo na govornice železniškega vlakovnega osebja in potnikov dajemo podatke o zadnjih meritvah pri prevozu potniških in tovornih vlakov čez most s predpisano bratino 18 km na uro. Navpično posredanje srednje podpore, ki je v tem primeru vprašanje, je znašalo 1—2 mm, stransko zibanje pa do 5 mm, kar po razbremenitvi mostu spet preneha. Torej ni prekomernega Potniki odnosno strojevodja, ki so 2—3 m višje kot je vrh lesene pod-

gate, so zazlebilo pri prevozu čez most nekaj milimetrov več. To zibanje bi se pa ob občutno povečalo, če bi bila vozna bratna večja, ker je lega podpore poševna in zelo vitka. Zato je vsako preseganje hitrosti pri vožnji nedopustno in kaznilo.

Hi koncu naj še dodamo, da smo postavile novega mostu čez Grabarjev prekop predlagala za leto 1951.

teh redkih primerih gre za trenutno pokvarjeno napeljavni ali svetilnik, na dotlenjski železnici pa so razsvetljeni vagoni prave bele vrane. V vsem vlakih vidis razsvetljena kvečjemu dva ali tri vagona. Potniki seveda godrnjajo, saj je res neprijetno sedeti ali stati v gneči v nerazsvetljenem vagonu, kjer ti lahko vsak čas kdo odnese kovček ali nahrbtnik, kar pač imaš a seboj. To se lahko zgodi pomotoma ali pa tudi namenoma.

Strinjam se s potniki, ki se vozijo po dotlenjski železnici in ki menijo, da bi železniška uprava v šestem letu po vojni pač je lahko pokrbela, da bi bili vsaj delno vsaj za sile razsvetljeni. Če ni druge razsvetljave, pa naj bi opremili vagona z leščerbarji, v katerih bi za sile gorelo tudi pokvarjeno olje ali kaj podobnega. J. Z.

„Zatemnitev« šesto leto po vojni

Ze od nekdanje najmanj upoštevana dotlenjska železnica, pa naj gre za vagon in prostor v njih, za število vlakov, za hitrost vožnje ali za kar koli že. Res je, da nekakšna stranska proga, pa bi jo vendar lahko malo bolj upoštevali. Da je ta železnika med drugimi res deležna nekakšnega mačehovskega ravnanja, dokazuje tudi tema v vseh.

Nase železnice se morajo že vsa po vojna leta boriti s posledicami razdeljenosti in opustošenja, ki nam ga je zapustil tudi v železniškem prometu okupator. Med takšnimi posledicami je pač tudi razsvetljava v vagonih. Na drugih železnicah so nerazsvetljeni vagoni zelo redka izjema in se v

KULTURNI DOMOVI NISO SKLADIŠČALI

Poverjenstvo za kulturo in prosveto IOLO Kranj-okolica je obvestilo IO Ljudske prosvete Slovenije, da namevava uprava Zlotofana v Kranju uporabiti kulturne domove kot skladišča v zimi 1950-51.

Omenjeni okraj mora vkladiti preko zime okrog 300 vagonov koruze. Vsa skladišča v tem okraju pa lahko sprejmejo le okrog 168 vagonov. Zastopnik Zlotofana je predlagal, naj se uporabi 20 kulturnih domov (dvoran) za skladišča. S tem bi nekako deloma rešili vprašanje vkladitve koruze.

Ta ukrep pa bi onemogočil kulturno izobraževanje in množično politično delo v krajih, kjer so kulturni domovi. Dvorane so zlasti preko zime polno zasvedene, v njih so kulturne prireditve, proslave državnih in kulturnih praznikov, zbori volivcev, množični sestanki raznih organizacij, skratka vse izobraževalno in politično množično delo. S takim posegom bi bila napravljena velika škoda vsem kulturno in moralno odstopni svojca kulturna središča za skladišča.

Ker so se takl in podobni pojavi dogajali že v več krajih drugih okrajev, protestiramo proti takemu ravnanju in ukrepanju. Pripravljeni smo, da je dovolj drugih prostorov, ki jih lahko brez škode uporabljamo za skladišča, samo poskušati jih je treba. — IO LPS.

Sončnice namesto prasičev

Dolina Lendava, 30. oktobra. Letošnji pridelek sončnic v dolnjevlavskem okraju je bil zadolžljiv. Plan sončničevnega semena so celo presegli ter namesto doletenih 10 in pol vagonov, odkupili že 11 vagonov. Od te količine so trije vagoni semena še v skladiščih, ker rahlajo kamione trenutno za sušenjem.

Kmetije v dolnjevlavskem okraju so s sončnicami krili 6000 kg obvezne oddaje maščob, za kar bi morali predati okrog 200 pitnih prasičev. Kljub temu, da so oddali toliko olja na račun svinjske maščobe, jim je dovolj ostalo za domačo uporabo. Po približni oceni imajo kmetije še nad en vagon sončničevnega semena.

Prihodnje leto namerajo posejati še več sončnic. V Motvarjevih bi morali v l. 1951. posejati 6 ha sončnic, medtem ko so doslej kontrahirali 9 ha in tako presegli plan za 50%. Ho.

Vlomilci in tatovi pred sodiščem

Slav. Gradec, 30. oktobra. Okrajno sodišče v Slovenem Gradcu je pred kratkim obsodilo nad sodnimi tatovi in vlomilci, ki so v preteklih mesecih napravili v meščki in dravski dolini vrsto vlovov in tatvin.

Alojz Kapun, elektrikař, stanujoč v Mariboru v Slovenski ulici 5, se je večkrat vozil v Prevalje in spoznal domače razmere pri Ivanu Fužirju. Z1. in 24. avgusta Fužirja ni bilo doma. Kapun je izkoristil to priliko in kradel razne predmete: kovček, dva para čevljev, dva moška obketa, majhno uro itd. v skupni vrednosti 30.000 dinarjev. Okrajno sodišče je tatu obsodilo na osem mesecev odvzema prostosti in mu odvzelo ukradene predmete.

Marjan Kušar, doma iz Litije, je stanoval v samskem domu v Zervaju, kjer je bil zaposlen kot ključavničar. Zakrivil je celo vrsto raznih vlovov ter odkodoval ljudsko in zasebno premoženje. Že februarja je napravil dva potkusna vlom v rudniški mestni in krajevni gostilni v Zervaju, ki nista bila odkrita. To mu je dalo pogum za nadaljevanje svoje obrli. V noči od 27. na 28. septembra je napravil več vlovov in si prisvojil razne vrednosti. Pri tem uzmazan opravilu si je pomagaj s pomorenimi ključki, ki si jih je sam izdelal. Njegov vplavljalni okna ali jih enenkrat ter tako ornil krajevno čevljarstvo delavce, krajevno gostilno in rudniško menzo. Nabral si je konzerv, ruma, usnja in denar v skupni vrednosti 10.000 din.

Kušar je bil gmotno preskrbljen in mu ni bilo treba krasti. Vendar s svojim zaslužkom ni bil zadovoljen in je hotel obogatiti na račun skupnosti. — Izvršil je pet vlovov. Sodišče ga je obsodilo na tri leta in šest mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom. Stanko Centrih, rojen leta 1931 v Ro-

JAVNI TOZILEC SE JE PRITOŽIL

Pred dnevi je bila na okrožnem sodišču v Novi Gorli razprava proti profesorju Stanislavu Volkju, 13. avgusta t. l. je Volk vozil po cesti od Stanjele do Ribenberga na tovornem avtomobilu 23 potnikov. Bil je vinjen in je vozil sila malomarno. V kabini je imel dve osebi, čeprav bi imel lahko samo eno. Med vožnjo je gledal na ročno uro in je držal za volan samo z eno roko, zaradi tega zavolj preveč na ulico zer zadel v občestni kamen. Avto je zdrkel po asfalju ob cesti in se pred vrtil. Pri nezgodi je bilo 3 potnikov težje poškodovanih, od katerih je eden za posledicami umrl, 9 pa laže ranjeno. Okrožno sodišče je Volka obsodilo na dve leti odvzema prostosti s prisilnim delom. Javni tožilec je vložil pritožbo zaradi prenizke kazni. — H. J.

V Brežicah je bil republiški turnir v namiznem tenisu

Zmagovalci so dr. Lazar, Pogačarjeva (Miličnik) in pri mladincih Kosmač (Zelezničar)

Po daljšem odmoru je bil preteklo soboto in nedeljo zopet namiznoteniški turnir. To pot so se najboljši namiznoteniški igralci podali v Brežice za namenoma pomerijo svoje sposobnosti med seboj, obenem pa pridobiti potrebnih izkušenj za bližnje slovensko prvenstvo.

Na turnirju je sodelovalo 25 ekip (moških, ženskih in mladinskih) s skupno 78 udeleženci.

Kot že omenjeno, je med moškimi posamezno zmagal dr. Lazar (Miličnik), ki je nedvomno eden najboljših namiznoteniških igralcev Slovenije. V finalu žensk je Pogačarjeva (Miličnik) s sigurno obrambo prevladovala Bogatajcevo (Zelezničar, Kranj), dočim je pri mladincih premočno zmagal Kosmač (Zelezničar, Lj.). Njegov prvotno najresnejši nasprotnik, Gramatškov je že v drugem loku izgubil.

DOMAČE VESTI

Zrenjanina — Na prvenstvu Zrenjanina v atletiki je dosegel Ridanovič odlični rezultat v metu diska. Vrget je 45,60 m daleč. Ostali boljši rezultati: 100 m Cikoš 11,3; 400 m Srđanovič 50,1; ženske: 100 m Kokron 18,3; 200 m Kokron 29,2; daljina Horvat 440 cm.

Bitolj — V nedeljo je bil v Bitolju velik atletski turnir, o katerem smo nastopili vsi najboljši makedonski atleti. Izoblišan so bili 8 članski in 1 mladinski rekord. Sulejmanov je na 2000 m postavil s časom 6:13,4 nov članski rekord. Armanjan je na isti progi s časom 6:13,5 nov mladinski rekord LR Makedonije; 3. rekord je dosegel Palmerov v skoku s palico 312 cm; četrti je bil Dimitrovski, ki je vrget kladivo 35,10 m daleč.

SAH

JUGOSLOVANSKI MOJSTRI NA MEDNARODNIH TURNIRJIH

V bližnjih mesecih je na vidiku več mednarodnih turnirjev v inozemstvu, kamor so povabljeni tudi jugoslovanski mojstri. Ti turnirji bodo v Luzernu, na Dunaju, v Hastingsu in Beverliju. Ker pa večina naših najboljših mojstrov igra v tem času na VI. državnem prvenstvu, je malo izredna, da bi kateri od jugoslovanskih deloval na teh turnirjih. Šahovska zveza Jugoslavije bo poskušala vseeno poslati nekatere naše šahiste na omenjene turnirje. Znakrat je gotova samo udeležba Gligorića, Pirca in dr. Trifunovića v Amsterdamu, ki se začne 11. novembra in se konča v prvi polovici decembra, tako da se bodo mogli še pravčasno vrtni in sodelovati na VI. šampionatu.

DR. TONE BAJEC »SAHOVSKA ZAČETNICA«

V založbi »Mladinske knjige« je izšla nedavno 50 strani obsegojoča knjižica o osnovah šahovske igre. Prireditelj dr. Tone Bajec je s tem napravil veliko uslugo našim najmlajšim in njihovem velikemu zanimanju za šahovsko igro, hkrati pa bo prišla prav s svojo enostavno in pestro razlago tudi marsikateremu odraslemu. Dasi Slovenci nismo preveč na skopem s tovrstno literaturo (Vidmarjevi knjigi »Uvod v šah« in »Pogovori o šahu z začetnikom«) je vendar prečnost knjižice v tem, da je kratka, enostavna in je hkrati preveč so tudi tisti, ki se ne tako na tesnem s časom in ki bi ob širšem obsegu izgubili potrpljenje. Pozitivna stran knjižice je tudi v tem, da pisec spretno naniza med vsebino vrsto vzgojno-moralnih vplivov, ki jih ima šahovska igra na človeka, zlasti na naše najmlajše.

Pri vsem tem bi vendar omenili nekatere manjše pomanjklivosti, zlasti to, da bi pisec lahko bolj zgostil obravnavanja funkcij posameznih figur (v pionirski krožkih sta vsaj eden ali dva pionirja, ki znata igrati šah in tako pomagata pri oranju ledine, poleg tega pa so tu še učitelj, vzgojitelj itd.) in se vsaj malo bolj pomudil pri obravnavanju osnovnih principov otvoritve, srednje igre in končnice. Čeprav bi to sicer zahtevalo novih knjig, bi vendar nekatere koristnih, praktičnih nasvetov pionirje še podžalož k igri. Hi koncu bi omenili, da se mi zdi komentar sicilijanske partije pretežak in kaj malo primeren za začetnike. Komentar ing. Sikošek bi lahko izbral kratko, enostavno in prijetno med možnostmi, v kateri so začetniške napake najbolj vidne in se dajo tudi najbolj otpljivo prikazati. — L. O.

Napoved za turek 31. oktobra: Izboljšanje do sprejemljive oblačnosti. Temperatura brez bistvene spremembe.

OBVESTILA

OPOROILO

Direkcija podjetja Slovenija avto obvešča vse koristnike avtomateriala, da morajo v svrhu evidence potrošnje materiala za posamezno vozilo biti opremljene vse naročilnice za nabavo katalogskih nadomestnih delov, splošnega in elektro-materiala z podatki o registrijskih številkah in znamkah-tipih vozil, za katere se material naroča.

OBVESTILO

Dobaviteljem in ostalim poslovnim zvezanim javljamo, da je MLO v Slov. Bistrici likvidiral vsa spodaj navedena podjetja: mestna ključavničarska in mehanična delavnica, mestna kolarska delavnica, mestna krojaška delavnica, mestno remontno podjetje, mestna kovarska delavnica, mestna šivalnica in krpalnica, mest. pama pekarna, mest. založna, mest. mesarija, kurivopromet, mestni kino, mestne stanovanjske zgradbe, mestni vodovod, mestno kopališče, mestna tehnična in ustanovi nova podjetja: mestno podjetje »Remont« Slov. Bistrica (tek. rač. NB 646—502007) z obrati: ključavničarstvo, kolarstvo, kovarstvo, tapetništvo, mizarstvo, gradbeništvo; mestno podjetje »Oblačila« Slov. Bistrica (tek. rač. NB 646—5020072) z obrati: krojaštvo, šivilništvo; mestno podjetje METROP Slov. Bistrica (tek. rač. NB 646—692002) s poslovnicami: pekarna, mesarija, založna piva, kurivopromet; mestno podjetje »Komunalna« Slov. Bistrica (tek. rač. NB 646—882004) z obrati: kino, zgradbe, vodovod, kopališče, tehnična, pogrebni zavod, javna razsvetljava. Književniški center Slov. Bistrica

LJUDSKA UNIVERZA, LJUBLJANA

Novi jezikovni tečaji: Z 31. oktobra se prične pouk v teh-leh tečajih: angleški začetni: turek Ie ob 16.00; turek in četrtke IIIa ob 20.00; petek Ie ob 19.00; četrtke IIIc ob 15.00; angleški nadaljevalni: turek Ie ob 19.00; angleški konverzacijski: turek in četrtke IIIb ob 17.00; nemški začetni: turek Ie ob 19.00; petek Ie in Iic ob 19.00; nemški nadaljevalni: četrtke Ie ob 19.00; turek II. ob 19.00; nemški konverzacijski: sreda Ie ob 19.00; francoski konverzacijski: petek Ie ob 19.00; španski začetni: sreda in petek IIb ob 19.00. Za italijanski nadaljevalni tečaj je določen IIc ob sredah in petkih ob 20.00. Ker se je prijavo prejemajo študentov interesov, se sprejemajo prijave do 30. t. m. V sredo 1. novembra 1950 se pouk ne bo vršil. Tečajniki, ki niso v seznamu, so se pa samovoljno vključili v že tekoče tečaje, se pozivajo, da se zaradi razporeditve oglašijo v pisarni ČLU, Gosposka 15-1, zaradi naknadnega vpisa. Brez vpisa je posejanje tečajev nedopustno. Ljudska univerza v Ljubljani

OPOROILO!

Obveščamo vse potrošnike tekočih pogonskih goriv, da se s 1. novembrom ukine nočna dežurna služba na naši španski v Ljubljani. Gosposvet-ska 8. Od 1. novembra dalje bo črpalka po določila neprekinjeno od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer. — Jugopetrol.

OBVEŠČAMO INTERESEANTE

(ustanove in posameznike) za tuje medicinske, farmacevtske in veterinarske časopise, da razpolaga podjetje »Medicinska knjiga« z večjo količino kompletnih letnikov in posameznih številkih časopisov iz let 1947, 1948, 1949 in 1950. Podjetje je sestavilo katalog, kjer so navedeni naslovi in številke tujih časopisov. Pišite zanj na naslov: Izdavaško podjetje »Medicinska knjiga«, Beograd, Moskovska 4, Poštanski fah 681.

POZIV

Komite za turizem in gostinstvo v lade LRS poziva uprave gostinskih podjetij poitalijskih domov, planinskih postojank, kolodvorskih restavracij, bolnišnic, okrajne magazine in trgovine na drobno, zaloge slatin, da takoj vrnejo prazne steklenice in zabojne mineralne vode slatinskih podjetij Slatina Radenci in Rogaska Slatina. Vrniti morajo embalažo, embalažo ovirajo produkcijo in oskvrnjeno široko potrošje s slatino, zato bomo prisiljeni vse tozadnje nerodnosti predati komisiji državne kontrole in proti kršilecem uvesti disciplinski odnosno kazenski postopek 812

Komite za turizem in gostinstvo LRS Ljubljana

DNEVNE VESTI

Od 1. novembra 1950 dalje bo pošta Sv. Jurij pod Kumom poslovala pod novim nazivom Podkum.

Obveščamo sindikalne podružnice našega sindikata, sindikalne forume in državne ustanove, da ima republiški odbor sindikata uslužbencev državnih ustanov za Slovenijo telefonska številka 83-44.

Od 1. novembra 1950 do 15. marca 1951 bodo zbirke Narodnega, etnografskega in prirodoslovnega muzeja odprte od nedeljah od 10.00—13.00 in ob četrtkih od 9.00—14.00. Skupinski obisk izven tega časa so možni, toda samo po predhodni prijavi. Uprava muzeja, Ljubljana, Prešernova 24. telefon št. 24-06. 5679

Odeček za likovno umetnost KUD Ivan Rob prične s tečajem za risanje v četrtek 2. novembra ob 19.00 v prostorih šole za umetno obrt na Novem trgu 5. II. nadstropje. Pouk bo dva krat tedensko v večernih urah. Sprejemamo nove učence ne glede na polike in starost. Učnina po dogovoru.

1. novembra 1950 organizira KO ZB NOV Dobrujne žalno srečavanje na Urhu v počastitev padlim borcem NOV, ki so pokopani v grobnici na Urhu. Vabljeni so svoji padlim in vse množične organizacije. S polnoštevilnostjo, venci in cvetjem se oddolžimo padlim žrtvam. — Odbor. 5641

Moderni kaleriji je odprta retrospektivna umetnostna razstava del Staneta Kregarja — dnevnj od 9. do 19. ure.

Bife »RIO« nudi ob vsakem času velike porcije gulaša po 50 din male porcije po 30 din, kakor tudi vampe in pljučka. 211

PREDAVANJA

LJUDSKA UNIVERZA, LJUBLJANA priredi do turek 31. t. m. ob 20.00 v veliki filharmonični dvorani predavanja »Lepote Dubrovničke«. Predavatelj prof. Djordje Jordanović iz Dubrovničke bo s 240 barvnimi diapozitivi prikazal bogate dubrovniške zgodovinske spomenike in umetniške zanimivosti.

PRESKRBA

ZAKLJUČEK DELITVE

mlevskih izdelkov in sladkorja za oktober ter kave za september 1950 Poverjenstvo za trgovino in prekrško MLO v Ljubljani obvešča potrošnike in razdeljevalce živil, da se deli mlevske izdelke in sladkor za oktober ter kavo za september t. l. in šče do vključno torka 31. oktobra t. l. Opozarjamo potrošnike, da se po tem dnevu navedena živila ne bodo več izdajala, zato naj si jih nabavijo. Razdeljevalci živil naj preostalo zalogo v takoj javijo svoji upravi, industrijski magazini pa neposredno I.R.O.

ODDAJA NAROČILNIC ZA MESECE NOVEMBER 1950

Pozivamo potrošnike mesta Ljubljana, da oddajo do srede 8. novembra t. l. naročilnice za nakup živil v poslovnico, kjer bodo kupovali blago. Po tem roku bodo razdeljevalci živil prevzemali naročilnice samo potrošnikov, ki bodo prejeli nakaznice po tem dnevu. Obveščamo razdeljevalce živil, da ostajajo navodila za oddajo naroč. Se nadejajo v veljavi in da se reže iste odroke republiške dopolnilne preskrbe, kakor pretekli mesec. Razdeljevalcem narodom, da naročilnice oddajo svoji upravi najkasneje v soboto 11. novembra t. l. te pa po I.R.O. najkasneje 12. novembra t. l. Industrijski magazini oddajo naročilnice neposredno tuk, poverjenstvu najkasneje v ponedeljek 13. novembra 1950.

RADIO

Poročila ob 5.15, 6, 12.30, 15, 19.30, 22 in 23.55 — 5 Jutranji pozdrav — 5.25 Slovenske narodne pesmi — 5.50 Jutranja telovadba — 6.10 Veder jutranji spored — 10.30 Solska ura za osnovne šole; Zgodba o vetru — 12 Zabavna opozidanski spored — 13 Zabavna glasba in odboje — 13 Šahovski pregled — 13.10 Prijubljani slovenski glasbovepi — 13.30 Slovensko orkestralno glasbo igra orkester mariborske radijske postaje p. v. Draga Lorberka (prenos iz Maribora) — 14 Z mikrofonom sredi življenja in dogodkov — 15.10 Igra pianist Gobjmir Demšar — 15.30 Solska ura za osnovne šole; Zgodba o vetru — 18 Srečanje s kompozitorjem KUD Fran Levstik p. v. Matka Sijakovića — 18.30 Mladinska oddaja: Mladi umetniki nastopajo — 19 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Mihe Guznaka — 19.45 Zabavna glasba in odboje — 20 Giuseppe Verdi: Moje usode, opera v 4 del. — 22.15 Kaj bo jutri na sporedu — 22.30 Zabaven glasbeni spored — 23 Nočni koncert (W. A. Mozart: Simfonija in